

Örnsköldsvik 2010-04-28

Yttrande över betänkande I samspel med musikkivet - en ny plattform för musiken (SOU 2010:12)

KONTAKTNÄTET

Kontakt nätet – riksorganisation för ideella kulturföreningar organiserar 180 lokala kulturföreningar spridda över landet. Medlemsföreningar arrangerar offentliga föreställningar med såväl amatörer som yrkesverksamma artister, främst inom genren pop- och rock, men även andra genrer är flitigt förekommande. Den idag etablerade världsmusikgenren fick sina första fotfästen just genom Kontakt nätets lokalföreningar på åttiotalet och utgör fortfarande en del av det lokala konsertutbudet liksom för övrigt även folkmusik och olika uttryck från jazzens värld.

Många av föreningarna driver också lokaler för eget skapande, ofta i samarbete med sin kommun eller något av studieförbunden. Kontakt nätet får bidrag dels från Ungdomsstyrelsen i form av organisationsstöd, dels från Statens kulturråd i form av arrangörstöd. Eftersom föreningarna ofta samarbetar med studieförbund har också regelverk inom folkbildningen stor betydelse för den dagliga verksamheten i föreningarna.

Sammanfattning

Kontakt nätet ansluter sig till det yttrande som avgivits via MAIS, Musikarrangörer i Samverkan, men vill också lämna några kompletterande synpunkter på några avsnitt i utredningen.

Om konsertarrangörer

Vissa av Kontakt nätets arrangörsföreningar köper produktioner från Rikskonserter. Det handlar då främst om internationella gästspel inom folk- och världsmusik, men öppenhet finns även för andra musikproduktioner. Ibland köper de lokala föreningarna produktionerna direkt från Rikskonserter, ibland via de regionala musikinstitutionerna, som köper in ett antal produktioner från Rikskonserter och vidareförmedlar dem till andra, lokala arrangörer.

Vi noterar att trots Rikskonserters uttalade uppdrag att leverera produktioner som är komplement till det regionala och lokala musikutbudet ”särskilt avseende musikformer med svag institutionell förankring” så har pop och rock förekommit endast i Rikskonserters verksamhet som en obetydlig del av Musik Direkt och ett fåtal pedagogiskt upplagda skolprogram. Att inga institutioner existerar baserade på pop och rock är förhoppningsvis onödigt att påpeka.

Genren pop- och rock omges av flera vanföreställningar. Det faktum att ett antal kommersiellt framgångsrika artister finns inom genreområdet betyder inte att genren som sådan är generellt kommersialiserad. Kontaktnätet ursprungliga beteckning var faktiskt riksorganisation för en icke-kommersiell kultur. Och om begreppet kommersiell tolkas som vinstinriktad och i förlängningen antyder anpasslighet till konsumentledets gemensamma nämnare kan vi bara konstatera att det i det avseendet inte finns någon som helst skillnad mellan projekt som de tre tenorerna (The Three Tenors) å ena sidan och Spice Girls å den andra.

Olika subgrupperingar inom genren pop och rock, exempelvis den svenska musikämbelven, proggen, punken med flera, präglas av klara ställningstaganden mot just menlöshet och att konstnärliga kompromisser offeras på kommersialismens altare. Andra subgenrer som hiphop, rap med flera har förvisso exploaterats kommersiellt vilket emellertid inte ändrar på det faktum att de i sitt ursprung snarare präglades av uppror och politiskt engagemang.

Att enstaka konsertarrangörer kan genomföra stora evenemang i arenor och utomhusstadion är uppenbart. Det saknar dock såväl betydelse som relevans för verksamheten runt om i landets musikföreningar. Föreningars konsertverksamhet är på många orter alternativet till de av länsmusiken och orkesterinstitutionerna favoriserade utbudet av vad vuxenvärlden uppfattar som god kultur.

I avsnitt 2.1.3 i utredningen beskrivs såväl Musikarrangörer i Samverkan (MAIS) som medlemsförbundens verksamhet något, och glädjande nog återfinns här delar av det material som MAIS tidigare lämnat till Kulturutredningen avseende volymen och värdet av de ideella arrangerande föreningarnas arbete.

Betydande utrymme lämnas därefter till olika beskrivningar av festivaler samt omnämning av vad som kallas ”professionella” arrangörer. Dock saknas beskrivningar av vad som kanske lättast kan beskrivas som kommersiella arrangörer. Oavsett vilken uppfattning man har av dessa, och i vilken utsträckning de bör kunna tillgodogöra sig offentligt finansierat konsertutbud, så utgör de obestridligen en ansenlig volym av svenska musikarrangörer. Fria grupper erbjuder naturligtvis sina tjänster även till sådana arrangörer liksom till olika företag och organisationer som inte är konsertarrangörer men som i samband med konferenser och andra arrangemang ändå temporärt ikläder sig rollen som arrangör.

Om bidrag till musikarrangörer

I avsnitt 2.1.3 i utredningen där MAIS och medlemsförbundens verksamhet beskrivs, saknar vi den jämförelse MAIS gjort av kostnadseffektivitet mellan olika system. I denna framgår det att de arrangerande musikföreningarna bedriver sin verksamhet med ett stort inslag av idealitet.

Insatserna av lokala eldsjälar innebär inte bara att verksamheterna bedrivs med ekonomisk effektivitet utan också att engagemanget har positiva konsekvenser för lokal förankring, offensivt publikarbete och inte minst kvalitativ programläggning. Med utgångspunkt från Kulturrådets rapport 2007:1 "Musik 2004 - 2005" kan kostnadseffektivitet av olika system jämföras enligt följande:

	Redovisade konserter	Statligt bidrag per konsert
Orkesterinstitutionerna	2 056	78 185
Länsmusikorganisationerna	13 569	21 752
Fria grupperna	3 596	2 590
MAIS-förbundens lokala arrangörer	9 808	1 657

I avsnittet 6.8.2 behandlar utredningen bidrag till musikarrangörer och föreslår att en översyn skall göras.

I direktiven till utredningen anges att *"Utredarens förslag ska rymmas inom den ram som anges i budgetpropositionen för 2010 för anslagen till Statens musiksamlingar och Stiftelsen Svenska rikskonserter. Utredaren ska därmed beakta att regeringen, i samband med att bidraget till Rikskonserter avvecklas under 2011, avser att överföra medel dels till Statens musiksamlingar dels till anslag som Statens kulturråd disponerar bl.a. för bidrag till musikaktörer på regional och lokal nivå, fria musikgrupper, arrangörer samt till ett reformerat inspelnings- och distributionsstöd."*

Utredningen har dock inte nöjt sig med att enbart *beakta* regeringens uttalade avsikt vad gäller bland annat arrangörer utan har gått ett eller några steg längre och skriver i avsnittet 6.8.2 Bidrag till musikarrangörer bland annat:

"Kultursamverkansutredningen föreslår att en översyn görs av stödet till arrangörer. Motivet är att dagens system bygger på en uppdelning mellan olika genrer som i hög grad är historiskt betingad. Även stödet till musikarrangörer, där en stor del av medlen fördelas till fyra riksorganisationer som i sin tur fördelar medlen till lokala arrangörer, har vissa nackdelar. En sådan nackdel är att systemet inte tar hänsyn till att utvecklingen inom konstområdet innebär att olika uttryck blandas och korsbefruktar varandra."

Utredningen skriver vidare att:

"Vi stödjer tanken om en översyn och menar att statens stöd bör ta hänsyn till de musikaliska uttryck som har svagt stöd på institutionell nivå, men att det inte bör bidra till ett alltför starkt fokus på genreuppdelning. Ett problem som har uppmärksammats på senare år är att starka nätverk inom kulturlivet också riskerar att ha en utestängande effekt. Det kan t.ex. innebära att unga musikarrangörer som inte organiserar sig efter genretillhörighet inte heller får möjlighet att ta del av olika stöd – trots att de kan ha mycket hög kompetens när det gäller att skapa möten mellan den levande musiken och en publik. Det finns många tecken på att uppdelningen i fasta genrer är av mindre betydelse för de unga generationer som kommer utgöra framtidens musikliv. I sig ska detta inte ses som ett problem, även om det måste finnas ett utrymme att värna de musikaliska arv som också finns i traditionella genrer."

Plattformsutredningens stöd till Kultursamverkansutredningens förslag är kanske än märkligare mot bakgrund av att det inte heller i direktiven till denna utredning går att återfinna ett tydligt uppdrag att lägga förslag i denna fråga. I direktiven till den utredningen skriver regeringen visserligen att *”Utredaren ska analysera och motivera om ytterligare statliga bidrag inom kulturområdet, utöver de som i dag direkt fördelas till regionala och lokala kulturinstitutioner, eventuellt bör ingå i modellen”*.

Men regeringen skriver vidare i direktiven att: *”Utredaren ska dock beakta vad regeringen anfört i propositionen Tid för kultur (prop. 2009/10:3) om att statens stöd till den fria scenkonsten, inklusive stödet till arrangörer, tills vidare bör hanteras på central statlig nivå”*.

Om en översyn ändå skall göras, ska denna utredning förutsättningslöst undersöka de ideella arrangörernas betydelse och situation när det gäller kostnadseffektivitet, och särskilt när det gäller följderna om de statliga bidragen regionaliseras, vilket vi motsätter oss. De administrativt svaga ideella arrangörernas svårigheter att göra sig gällande gentemot byråkrati i stat, landsting och kommun måste belysas. Vidare är det viktigt att klarlägga om de påstådda utestängande effekterna verkligen existerar, och hur de i så fall kan övervinnas. De lokala ideella arrangörernas betydelse för medborgarnas tillgång till ett levande, kvalitetsfyllt och mångsidigt musikkliv i hela landet bör också utredas.

Kontakt nät

Anders Sel
Förbundsse